

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on alkuperäisen julkaisun final draft -versio.

Käytä viitatessasi alkuperäistä julkaisua:

Konst, T. 2023. Keskity kirjaan: Ilmastometsät – metsät planeetan pelastajina (2023). Talk-verkkolehti, Puheenvuoroja / Comments 9.10.2023.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/puheenvuoroja/keskity-kirjaan-ilmastometsat-metsat-planeetan-pelastajina/>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia.

Rinnakkaistallenteisiin liittyvät tiedustelut: julkaisutiedonkeruu@turkuamk.fi

Keskity kirjaan: Ilmastometsät – metsät planeetan pelastajina

9.10.2023

Kirjoittajat

Taru Konst Yliopettaja, erityisasiantuntija, Turun ammattikorkeakoulu

Keskity kirjaan – Lukuvinkkejä asiantuntijoille kirja-arvostelusarjassa analysoidaan ajankohtaisia teoksia ja jaetaan lukuvinkkejä asiantuntijoille

Metsäkeskustelu velloo kiihkeänä. Hiilinieluinä tunnetut metsät ovatkin muuttuneet Suomessa päästölähteiksi. Näkökantoja metsien tilasta ja tulevaisuudesta riittää, mutta tosiasia on, että metsillä on merkittävä rooli ilmastonmuutoksen ja luontokadon torjumisessa niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa. Ilmastohätätilan aikana tarvitaan kuitenkin kattavaa kokonaiskuvaa, poikkitieteellistä keskustelua ja poliittista yhteistyötä metsien kestäväen tulevaisuuden turvaamiseksi. Ilmastometsät vastaa tähän tarpeeseen.

Tehokkain ja turvallisin keino liiallisen hiilidioksidin sitomiseksi ja varastoimiseksi on luontaisten hiilinielujen eli metsien vahvistaminen. Se tarkoittaa uusien metsien kasvattamista, nykyisten metsien puuston biomassan lisäämistä sekä metsien ja maaperän suojelun ja

kestävän käytön kehittämistä.

Fossiilisten polttoaineiden alati kasvava käyttö on vasta 1950-luvulta lähtien ollut ilmaston lämpenemisen tärkein syy. Aina toisen maailmansodan jälkeiseen aikaan saakka ilmakehän hiilidioksidipitoisuuden kasvun suurin tekijä oli maankäytön muutos, etenkin metsäalan maailmanlaajuinen häviäminen.

Kirja on kokoelma asiantuntija-artikkeleita, joita yhdistää metsien ja metsityksen merkitys taistelussa yhä etenevää ilmastonmuutosta vastaan. Teos kertoo ilmastometsityksen keinoista, mahdollisuuksista ja rajoituksista sekä selventää keskeisiä metsäkeskustelussa esiin nousevia käsitteitä. Kirjassa esitellään useita esimerkkejä ja kokemuksia eri puolilla maapalloa toteutetuista, meneillään olevista tai suunnitelluista metsityshankkeista. Hankkeiden mittakaava vaihtelee pienistä teoista valtaviin projekteihin.

Metsäkadon taustalla metsien muuttaminen pelloiksi ja laitumiksi

Vaikka asiantuntijoiden näkemykset eivät kaikki johda täsmälleen samoihin johtopäätöksiin, on metsäkadon taustasta yksimielisyys: metsien muuttaminen maatalouskäyttöön pelto- ja laidunmaaksi. Tämä aiheuttaa jopa 83 prosenttia metsäkadosta. Esimerkiksi Brasiliassa tämä on suurin syy metsäkatoon. Sen taustalla on rikkaiden maiden valtava naudanlihan ja karjanrehun kysyntä.

Jokaisen yksilön rooli metsäkadon estäjänä kiteytyy tähän. Jos liha- ja rehuotteiden kansainvälinen kysyntä vähenisi merkittävästi ruokavalion muutosten myötä, voitaisiin pelto- ja laidunmaita palauttaa metsämaaksi ja hiilinieluiksi. Sademetsien hävittämisestä tulisi kannattamatonta. Esimerkiksi Risto Isomäki kirjoittaa omassa artikkelissaan, että jos eläinperäisten tuotteiden kulutus maailmassa pystyttäisiin edes puolittamaan, ilmastokaaoksen ehkäisemisestä tulisi ratkaisevasti helpompaa. Kääntäen hän toteaa, että nykyisellä eläinperäisten tuotteiden kuluttamisella minkäänlaista toivoa paremmasta ei ole.

Kirjoittajat ovat pääsääntöisesti samaa mieltä metsittämisen ilmastohyödyistä, mutta varoittavat myös väärin toteutetuista, esimerkiksi luonnon monimuotoisuutta uhkaavista, metsityshankkeista. Niissä voidaan käyttää varoja vierailta puulajeilla istutettuihin metsiin, tai projekteissa voi puuttua varmuus siitä, että istutetut puut kasvavat ja sitovat hiiltä pitkään. Niinpä yhtä oikeaa tapaa metsityshankkeissa ei ole, vaan ratkaisuissa on otettava huomioon paikalliset olosuhteet ja hankkeiden aikajänne.

Jotta ilmaston lämpeneminen rajoittuu 1,5 celsiusasteeseen, tarvitaan miljardi hehtaaria uutta metsää.

Kirjalla on tärkeä tehtävä tässä maailman tilanteessa. Hallitusten välinen ilmastopaneeli IPCC on arvioinut, että ilmaston lämpenemisen rajoittamiseen 1,5 celsiusasteeseen tarvittaisiin noin miljardin hehtaarin verran uusia metsiä lisäämään hiilensidontaa. Tämä vastaa noin neljäsosaa maapallon nykyisestä metsäalasta. Jos lämpeneminen kohoaaakin yli tuon lämpötilan, tarvitaan metsiä yhä enemmän.

Kirjan artikkelien taso ja aiheet ovat kirjavia, mutta antavat ajattelemisen aihetta etenkin meille suomalaisille. Vastuuta välttelevät suomalaiset toistelevat mielellään, että kiinalaisten ilmastopäästöt ovat se iso ongelma, ei suomalaisten. Suomessa henkilöä kohden laskettu hiilijalanjälki vuodessa on 9.31, Kiinassa 7.38, (vrt. Keniassa 0.33) CO₂-ekvivalenttitonnia. Vaikka Kiinan päästöt ovat kasvaneet, ovat ne kuitenkin vielä selvästi jäljessä suomalaisesta. Meillä riittää siis tekemistä. Teos tarjonnee pohdittavaa myös niille, joiden mielestä metsien suojeleminen tai kasvispainotteiseen ruokavalioon siirtyminen ovat viherpipertäjien touhua. Lisätieto ei ole koskaan pahitteeksi.

Silverberg Kari ja työryhmä (2022). Ilmastometsät - metsät planeetan pelastajina

Into Kustannus